

Rapport över arkeologisk schaktkontroll vid Nyluspen och Norra Tresund, Vilhelmina sn

2009-07-28
Laila Eliasson

Inledning

Med anledning av nedgrävning av jordkabel samt stolpar för luftkabel har Vilhelmina museum genomfört en schaktkontroll inom fastigheterna Nyluspen 1:14, Tresund 2:8 och 2:56. Den arkeologiska schaktkontrollen utfördes på uppdrag av Vattenfall eldistribution AB.

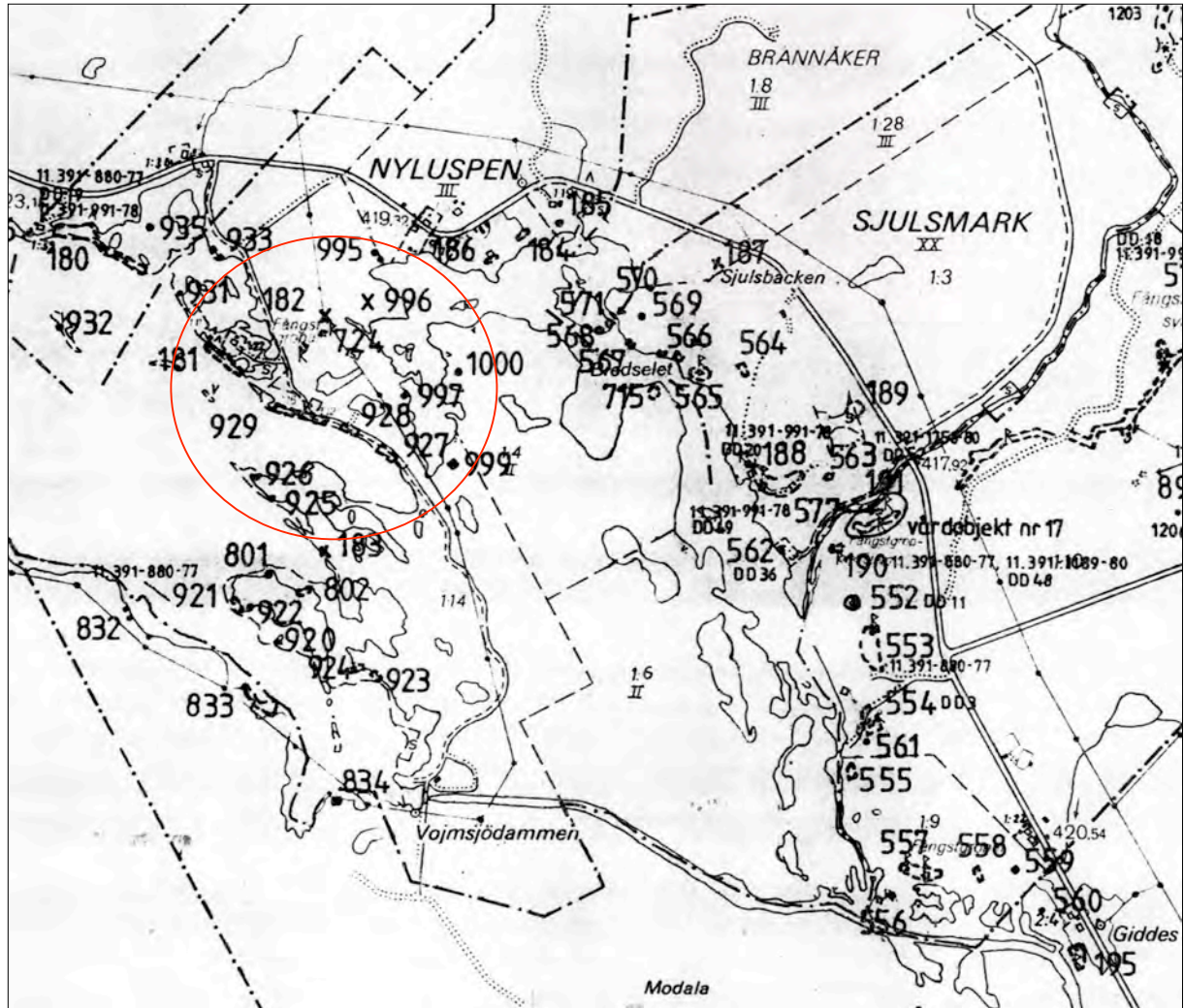

Fig.1. Utdrag ur ekonomiska kartan 22G-8-9i-j med det berörda området vid Nyluspen markerat med röd ring. Skala: 1:20 000.

Fig. 2. Karta som visar var groparna grävdes för de nya elstolparna.

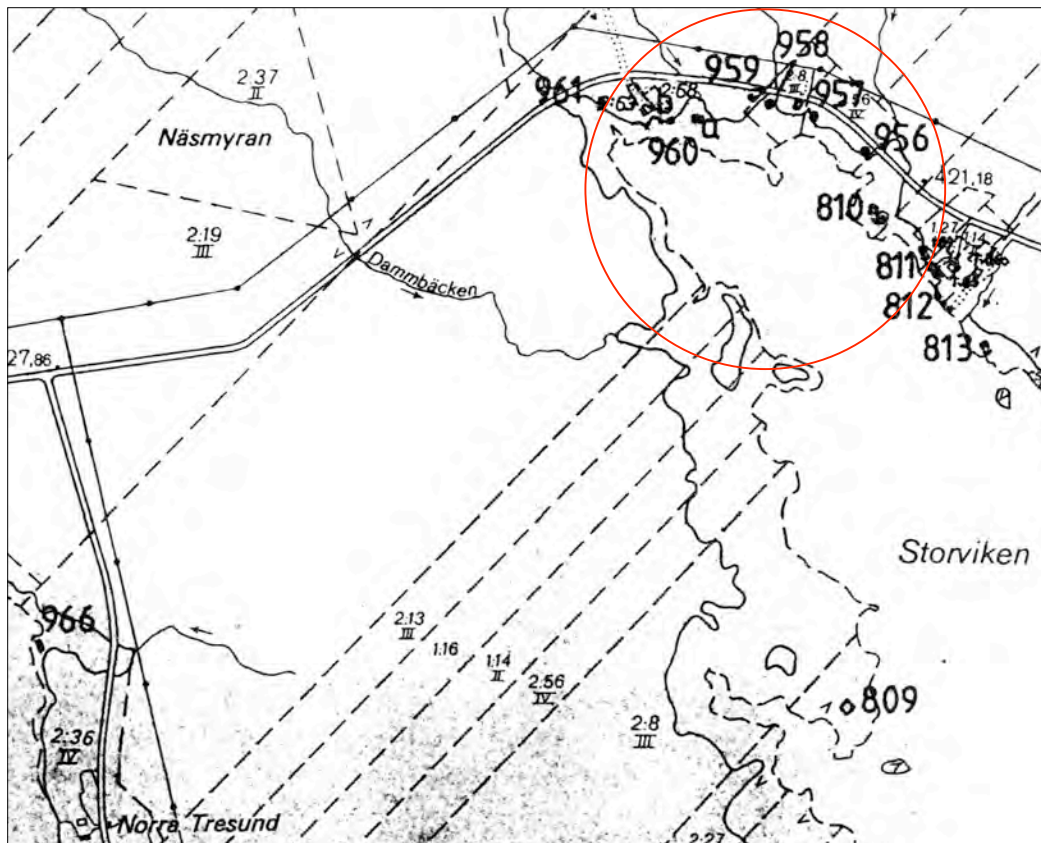

Fig. 3. Utdrag ur ekonomiska kartan 23G0-1g-h med det berörda området i Norra Tresund markerat med röd ring. Skala 1:20 000.

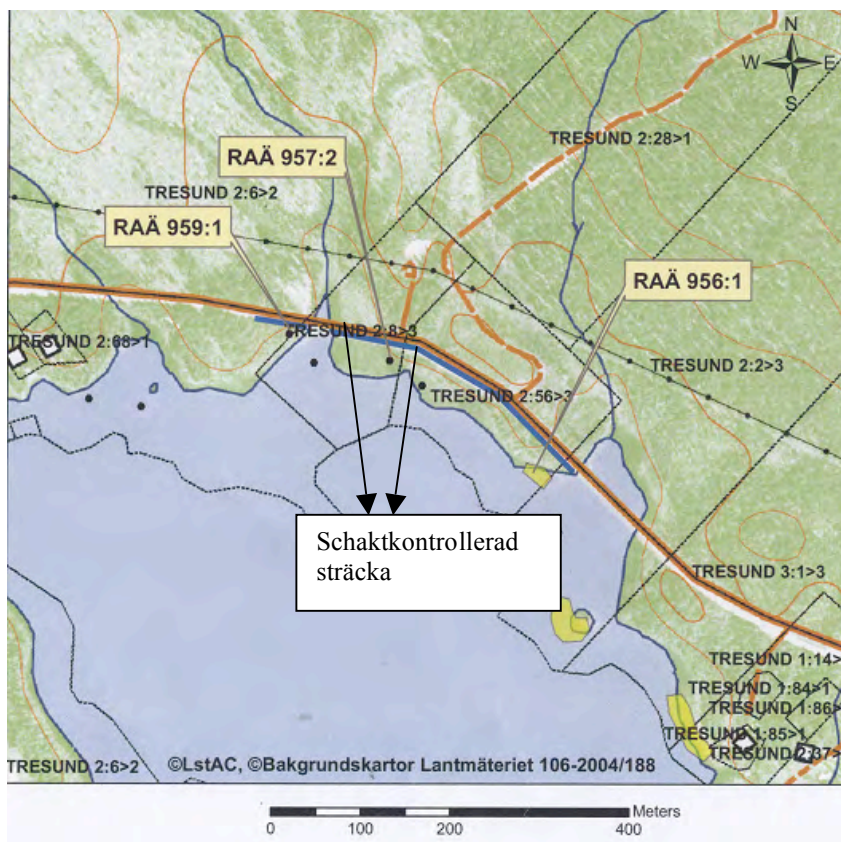

Fig. 4. Karta som visar den sträcka som schaktbevakades för jordkabel inom Tresund 2:8 och Tresund 2:56.

Tekniska och administrativa uppgifter

Lst ärendebeteckning:	431-3068-2008
Län:	Västerbotten
Kommun:	Vilhelmina
Ek.kartblad:	22G-8-9i-j samt 23G0-1g-h
Koordinater:	Vid Nyluspen X 7196740, Y 1544441 - X 7196810, Y 1544278 Vid Tresund X 7202129, Y 1538359 – X 7202153, Y 1538278
Områdets storlek:	300 m vid Nyluspen 1:14 samt 70 meter vid Tresund 2:8 och 5:6.
Undersökningstyp:	Arkeologisk schaktkontroll.
Uppdragsgivare:	Vattenfall eldistribution AB
Tidpunkt för schaktkontroll:	2009-06-03 och 2009-07-09
Arbetsledare:	Laila Eliasson
Fotodokumentation:	Laila Eliasson
Arbetsledare Vattenfall:	Håkan Fredriksson
Maskinförare:	Anders Larsson
Linjemontör/utstakning:	Mats Svahn och Östen Holmlund
Fältarbetstid:	5,5 timmar
Rapporttid:	5 timmar

Topografi och fornlämningsmiljö i undersökningsområdet vid Nyluspen

På norra sidan om den väg som leder ner till Vojmsjödammen avser Vattenfall att gräva ner nya stolpar för luftkabel. Längs en ca 300 meter lång sträcka har länsstyrelsen krävt antikvarisk schaktkontroll i samband med grävning av gropar för stolparna. Anledningen är att ca 30-50 meter söder om denna sträcka finns tre fornlämningar registrerade, Raä 927, 928 samt 929 (se fig. 7). Samtliga utgörs av delvis överdämnda stenåldersboplatser intill Vojmsjöns nordöstra strand med fynd av bland annat skärvsten och slagghögar (slagghögar ej återfunna vid senaste fornminnesinventeringen).

Fig 5. Det undersökta området börjar vid skogsbrynet och fortsätter inom den röjda ledningsgatan över kullen.

Inom den schaktkontrollerade sträckan var terrängen kraftigt kuperad och låg i huvudsak inom röjd skogsmark, i direkt anslutning till äldre odlingsmark och sentida bebyggelse lämningar (se fig. 5-9).

Fig. 6. Undersökningsområdets östligaste del.

Fig. 7. De registrerade fornlämningar Raä 927-929 ligger längs Vojmsjöns nordöstra strand.

Fig. 8. En källargrund av betong strax söder om ledningsgatan i undersökningsområdets västligaste del.

Fig. 9. En gammal stengrund till en byggnad med okänd funktion, strax intill ledningsgatan, i undersökningsområdets västligaste del.

Undersökningsmetod och undersökningresultat vid Nyluspen

Sammanlagt grävdes fyra stycken gropar för nya elstolpar inom undersökningsområdet (se fig. 2). Koordinaterna för de grävda groparna är följande:

Grop 1: X 7196740, Y 1544441

Grop 2: X 7196747, Y 1544406

Grop 3: X 7196773, Y 1544354

Grop 4: X 7196810, Y 1544278

Grop 1 hamnade i en gammal vägsträckning, grop 2 i sluttningen på östra sidan om en kulle, grop 3 uppe på kullen och grop 4 på den västra sidan om kullen. Groparna grävdes med grävmaskin försedd med en 1,2 meter bred slänskopa. Först avlägsnades torven, därefter togs 5-10 cm djupa skoptag ner till steril mark. Inte i någon av groparna kunde några äldre lämningar konstateras.

Topografi och fornlämningsmiljö i undersökningsområdet vid Norra Tresund

Det området som schaktbevakades i Norra Tresund låg strax söder om befintlig väg och i omedelbar anslutning till Vojmsjön. Terrängen sluttade svagt ner mot sjön. Avståndet mellan schakt och vattenlinjen vid undersökningstillfället varierade mellan ca 3-15 meter.

Växtligheten i området bestod mestadels av lövsly, björk och gran. På den norra sidan om vägen var området väldigt kuperat. De fornlämningar som finns registrerade i området utgörs av två boplatser, Raä 956 och 959 samt en härd Raä 957. Samtliga fornlämningar låg under vattenlinjen vid tidpunkten för schaktkontrollen.

Fig. 10. Den västligaste delen av det schaktkontrollerade området i Norra Tresund.

Fig. 11. Den östligaste delen av det schaktkontrollerade området i Norra Tresund.

Undersökningsmetod och undersökningsresultat vid Norra Tresund

I samband med schaktkontrollen användes en grävmaskin försedd med en 1,2 meter bred släntskopa. Det visade sig att större delen av den sträcka som skulle schaktbevakas låg i gamla fyllnadsmassor för befintlig väg och på ett djup som översteg det djup som kabeln skulle läggas på (60 cm). Därför kom endast ca 70 meter av det markerade området att bli föremål för kontroll. Här bestod det övre skiktet av ca 0-60 cm fyllnadsmassor, därefter ett 1-3 cm tjockt lerskikt vilket tolkades som den gamla markytan. Under lerskiktet fanns grus uppblandat med sand. Inga fornlämningar eller fynd kunde konstateras i schaktet.

Fig. 12. Jordvall med fyllnadsmassor i anslutning till vägen, här i områdets östligaste del.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kunde inga nya fornlämningar konstateras i samband med schaktbevakningen vid Nyluspen eller Norra Tresund.